

INSTRUKCJA

postępowania w przypadku stwierdzenia występowania
przedmiotów niebezpiecznych i wybuchowych
pochodzenia wojskowego

Spis treści

1. Wstęp
2. Podstawowe informacje
3. Cechy charakterystyczne PWiN* ułatwiające identyfikację
4. Podstawowe zasady postępowania po stwierdzeniu występowania PWiN.

* PWiN - Przedmioty Wybuchowe i Niebezpieczne pochodzenia wojskowego
popularna nazwa „niewypały” i ‘niewybuchy’

Wstęp

„Zardzewiała śmierć „wciąż groźna – często media podają taką informację, związaną z wykryciem kolejnego Przedmiotu Wybuchowego i Niebezpiecznego (PWiN – popularnie zwanymi niewybuchami ,niewypałami), który zagraża życiu i zdrowiu. Niestety zdarzają się wypadki śmiertelne, które potwierdzają, że zagrożenie jest wciąż poważne.

Na terenie kraju trwa ciągła walka z tym zagrożeniem, w którą aktywnie są zaangażowane Siły Zbrojne RP i Organy Administracji Państwowej, jednak większość zdarzeń zaczyna się od zgłoszenia przez Obywateli czy podmioty gospodarcze. Świadczy to o potrzebie ciągłej edukacji, mającej na celu podwyższanie świadomości o zagrożeniu, zasadach bezpiecznego postępowania w przypadku ujawnienia.

Przestrzeganie procedur bezpieczeństwa, pozwala chronić personel , również skraca czas reakcji odpowiednich służb, co pozwala na szybki powrót do rutynowych czynności.

Amunicja wojskowa w większości wypadków jest wykonana z metali i ich stopów, co w naturalny sposób powoduje, że są w obszarze zainteresowania osób i firm zajmujących się skupem złomu, wiele śmiertelnych przypadków miało miejsce w trakcie prób pozyskania surowca, dlatego nie wolno lekceważyć zagrożenia a w sytuacji jakiegokolwiek wątpliwości, zawsze należy powiadomić odpowiednie służby a przedmiot traktować jako zagrożenie.

Poniższa instrukcja nie obejmuje wszystkich typów i rodzajów PWiN pochodzenia wojskowego, które mogą Państwo napotkać. Proszę pamiętać, że na terenie naszego kraju wiele lat trwały intensywne walki , a po II Wojnie Światowej, stacjonowały Siły Zbrojne Układu Warszawskiego. Dlatego pamiętaj :

***MASZ WĄTPLIWOŚCI CO TO JEST ZAWSZE TRAKTUJ PRZEDMIOT JAKO ZAGROŻENIE
NATYCHMIAST POWIADOM ODPOWIEDNIE SŁUŻBY***

Cechy charakterystyczne ułatwiające identyfikację PWiN

Pamiętaj :

Niewybuchy, niewypały to różne rodzaje amunicji, również dużych rozmiarów i kalibrów.

Zawierają zapalniki (w niektórych typach nawet kilka), uruchamiane przez różne bodźce (uderzenie, wyciągnięcie zawlecзки, przechylenie, itp.), substancje niebezpieczne takie jak mieszaniny dymotwórcze, zapalające , oświetlające, materiał wybuchowy, różnego typu, przeznaczenia, materiały pędne (prochy, paliwa rakietowe) oraz inne elementy stwarzające zagrożenie dla życia i zdrowia personelu.

Poddane negatywnym czynnikom atmosferycznym, mechanicznym, oraz trudności z pełną identyfikacją (np. ze względu na stopień skorodowania), powodują, że są nieprzewidywalne i w każdej chwili może dojść reakcji zakończonej wybuchem.

Zwracaj uwagę na kształt, elementy konstrukcyjne, sposób malowania, napisy, łączenia różnych gatunków metali, to często jest cecha pozwalająca rozpoznać PWiN.

Wszystkie prace prowadź według zasady:

NAJWAŻNIEJSZE JEST BEZPIECZEŃSTWO LUDZI

dlatego bezwzględnie reaguj na wszelkie próby niezgodne ze zdrowym rozsądkiem - np. rozkręcanie, cięcie przedmiotu wobec którego występuje ryzyko, że jest niewybuchem/niewypałem bądź jego częścią, oraz Twoją wiedzą. Nie pozwól na zbiegowisko osób postronnych.

Rozpoznanie prowadź unikając zmiany położenia, dotykania czy przemieszczania PWiN.

W przypadku niepewności **ZAWSZE POWIADOM ODPOWIEDNIE SŁUŻBY(np. Policja) i wstrzymaj dalsze prace związane z PWiN oraz w jego otoczeniu.**

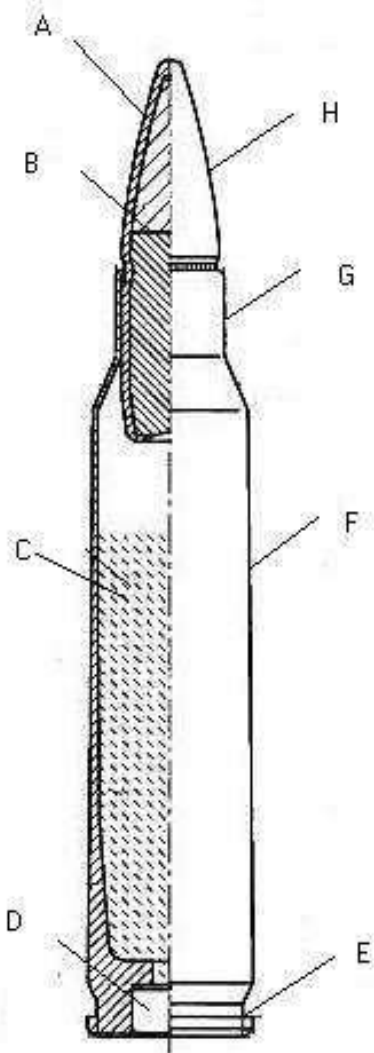
Poniższy rozdział zawiera podstawowe cechy ułatwiające identyfikację najbardziej popularnych typów amunicji występujących na terenie naszego kraju.

AMUNICJA STRZELCKA

nabój

Składa się z :

- łuski (ze spłonką i prochem)
- Pocisku - może zawierać materiał wybuchowy, masy zapalcze, smugowe itp.

Budowa naboju (5,56 x
45 SS 109)

- A- płaszcz
- B- rdzeń
- C- ładunek prochowy
- D- spłonka
- E- kryza łuski (ze
wtokiem)
- F- łuska właściwa
- G- szyjka łuski
- H- pocisk

Naboje karabinowe

Naboje pośrednie i pistoletowe

Naboje karabinowe

UWAGA

Różne kolory pocisków („czubków”) oznaczają przeznaczenie, często też zawartość substancji niebezpiecznych (materiał wybuchowy, masy zapalcze itp.).

Mogą występować w formie pasków lub pokrywać cały pocisk.

Najprostsza zasada: im kolor bardziej jaskrawy (widoczny) tym większe zagrożenie.

14,5mm nabój MDZ zawierający materiał wybuchowy

Inne oznaczenia amunicji 14,5mm

Granaty ręczne

W wielu wypadkach posiadają korpusy wykonane z metalu o wadze kilkuset gram.

- Zawierają materiał wybuchowy (rys.nr 1);
- Zapalnik może wystawać na zewnątrz lub być niewidoczny.(rys.nr 2)
- Kształt ułatwiający rzut(kula, walec , wystający trzonek tp.) , często posiadają nacięcia ułatwiające powstawanie odłamków po wybuchu
- Często zapalnik jest wykonany z innych metali niż korpus .

Rys. nr 1

Rys. nr 2

Różne typy granatów ręcznych

Różne typy granatów ręcznych

Ręczne granaty przeciwpancerne

Zawierają zwiększoną ilość materiału wybuchowego.

Zapalniki, często typu uderzeniowo- bezwładnościowego są bardzo niebezpieczne, mogą zadziałać pod wpływem wstrząsu, czy zmiany położenia.

Granaty nasadkowe, do granatników/dział przeciwpancernych

Mogą zawierać materiały pędne umieszczone w osobnej części (silnik raketowy)

Często posiadają elementy stabilizujące lot – lotki, brzechwy, itp.

Kształt – ułatwiający lot (tzn. opływowy – stożek/walec, kształt kropli). Wyraźnie odróżnialna część bojowa (zawierająca materiał wybuchowy) i zapalnik od części napędowej, zawierającej materiał pędny, np. prochy

Zapalnik może znajdować się w części głowicowej lub dennej, często w obu jednocześnie.

Zawierają czułe zapalniki różnego typu.

Mała grubość ścianek, często wykonane z blachy (szczególnie w wersji z ładunkiem kumulacyjnym).

Część napędowa
widoczne lotki w tylnej części

Głowica bojowa

Granaty nasadkowe, do granatników/dział przeciwpancernych

Lotki stabilizujące z trzonem, wykonane z aluminium, dokręcone do silnika rakietowego

**Granaty nasadkowe, do granatników/dział
przeciwpancernych**
(na zdjęciu Panzerfaust – u góry sama głowica bojowa i pocisk artyleryjski)

Amunicja moździerzowa

Łatwo rozpoznawalny kształt , w części głowicowej występują rowki uszczelniające, łatwo zauważalny trzon z brzechwami, lotkami.

Zapalniki (często wykonane z innych materiałów, przez co inaczej korodują) często umiejscowione z części głowicowej.

Elementy po wybuchu mogą wciąż zawierać materiał wybuchowy.

Część granatu moździerzowego wciąż zawierająca materiał wybuchowy – łatwo widoczny (żółty kolor).

Amunicja moździerzowa

Brzechwy

Zapalnik

11/08/2004

Amunicja moździerzowa

W tylnej części widoczna kryza ładunku miotającego przypominający zwykły nabój do broni gładkolufowej

Amunicja moździerzowa

Widoczne rowki
uszczelniające

09/04/2004

Amunicja artyleryjska

Amunicja artyleryjska różnych kalibrów i wymiarów, może występować jako jeden element (łuska razem z pociskiem, co przypomina nabój karabinowy większych rozmiarów) lub oddzielnie.

Ilość materiału wybuchowego jest zależna od typu i przeznaczenia.

Cechy ułatwiające identyfikację : opływowy kształt , pierścienie wykonane z innych metali, występujące w części tylnej lub środkowej kadłuba. W przypadku dział niegwintowanych (amunicja czołgowa), często występują stabilizatory lotu w postaci brzechwy z lotkami.

Nacięcia na pierścieniach wiodących świadczą, że jest to amunicja wystrzelona – niewybuch.

Zapalniki (często wykonane z innego metalu niż korpus, mogą być umieszczone w części głowicowej lub tylnej pocisku

Amunicja artyleryjska

Zapalnik

Widoczne nacięcia na pierścieniu
,świadczą, że jest to niewybuch

Amunicja artyleryjska

Amunicja artyleryjska

Amunicja artyleryjska

W tylnej części widoczna część ze smugaczem, co jest charakterystyczne dla amunicji przeciwpancernej

Amunicja artyleryjska

Łuski – wypełnione prochami o różnym wyglądzie

Amunicja artyleryjska

Uszkodzone zapalniki są nieprzewidywalne, mogą spowodować wybuch w każdej chwili

Amunicja artyleryjska

Różne rozmiary

Amunicja raketowa

Cechy ułatwiające identyfikację :

Często wyraźnie oddzielona głowica bojowa od części napędowej.

Widoczne elementy stabilizujące (lotki), lub dysze w tylnej części.

Zapalniki mogą być łatwo widoczne lub wbudowane (w części głowicowej , dennej głowicy bojowej zawierającej substancje niebezpieczne).

Cieńsze ściany pocisku, często korodują powodując rozszczelnienie pojemnika i wysypywanie się substancji.

Różne wymiary, często przekraczające 1 metr długości średnica od kilku do kilkudziesięciu centymetrów.

Amunicja rakietowa

WIDOCZNY MATERIAŁ WYBUCHOWY (jasny kolor)

Amunicja rakietowa

14/08/2003

Amunicja rakietowa

Stabilizowany dyszami

07/04/2005

Bomby lotnicze

Bomby lotnicze, różnego przeznaczenia charakteryzują się zróżnicowanymi wymiarami i masą. Cechy ułatwiające identyfikację:
W tylnej części występuje element stabilizujący lot –lotki, często cały moduł ulega odłączeniu, zniszczeniu - nr 1.
Zapalniki mogą się znajdować (wkręcone) w części czołowej, tylnej lub bocznej kadłuba bomby - nr 2
W kadłub bomby są wkręcone elementy umożliwiające podłączenie do samolotu – haki, uszy – nr 3

Bomba lotnicza

Bomba lotnicza bez elementu stabilizującego.
W części głowicowej zapalnik.

Bomby lotnicze mniejszego wagomiaru

Bomba lotnicza widoczne miejsce mocowania
zapalnika i pierścień do mocowania stabilizatora

Zasobniki lotnicze

Mogą zawierać inne elementy niebezpieczne (bomby małego wagomiaru, inną amunicję) w tym również zapalniki. Często z wyglądu przypominają bomby lotnicze. Na zdjęciu – naboje artyleryjskie znalezione w zasobniku lotniczym

Zapalniki różnych rodzajów

Zapalniki są przeznaczone do spowodowania wybuchu ładunku głównego pod wpływem danego bodźca (np. uderzenie).

Często są wykonane z metali lekkich (aluminium, stopy zawierające miedź) lub innych materiałów, co powoduje, że inaczej korodują w stosunku do kadłuba, dzięki temu łatwiej je rozpoznać.

Zapalniki zawierają materiał wybuchowy, w ilości wystarczającej do spowodowania poważnych strat (śmierć, pożar), dlatego w przypadku stwierdzenia, należy bezwzględnie przestrzegać procedur bezpieczeństwa i powiadomić odpowiednie służby.

Zapalniki reagują na wiele bodźców, szczególnie w niewybuchach są bardzo nieprzewidywalne, dlatego trzeba zwiększyć

Zapalnik

MINY RÓŻNYCH RODZAJÓW

Miny wszystkich typów, pomimo wielu lat , wciąż mogą działać zgodnie z przeznaczeniem.

Są bardzo niebezpieczne, zapalniki (szczególnie min przeciwpiechotnych) są zaprojektowane do reagowania na niewielkie zmiany (np. nacisk).

Kształt często cylindryczny, walcowaty. Zawierają dużą ilość materiału wybuchowego (miny przeciwpancerne) oraz kadłub wytwarzający odłamki w czasie wybuchu.

W przypadku min należy zachować bezwzględną ostrożność i zakaz poruszania. Zabezpiecz teren i powiadom służby.

Kadłuby min przeciwpiechotnych – mogą zawierać materiał wybuchowy

Inne elementy mogące zawierać substancje niebezpieczne (np. materiał wybuchowy)

Mogą to być części amunicji z pozoru bezpieczne. W przypadku niepewności zawsze traktuj je jak niebezpieczne.

ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU STWIERDZENIA PWiN

- Zawsze bierz pod uwagę najgorszy wariant. Jeśli masz wątpliwości **zawsze** powiadom odpowiednie służby.
- Zatrzymaj wszystkie prace, które są związane z PWiN (np. przemieszczanie itp.).
- Zabezpiecz teren i ewakuuj osoby postronne. Nie pozwól się zbliżać do przedmiotu .
- Oznacz miejsce w sposób czytelny i wyraźny.
- Natychmiast skontaktuj się z np. Policją . Podaj dokładne miejsce i opis PWiN.
- Pamiętaj – nie prowokuj wypadku – nie zbliżaj się do przedmiotu, nie manipuluj nim.
- Bądź przygotowany na podanie danych dotyczących miejsca znalezienia, kontaktu do świadka, który znalazł przedmiot niebezpieczny.
- Zawsze wykonuj polecenia Służb – w przypadku wątpliwości zawsze je wyjaśniaj.
- Współpraca ze służbami odpowiedzialnymi za neutralizację PWiN, pozwala zapobiegać wypadkom i przyspiesza powrót do rutynowych czynności.
- Bądź gotowy na podanie źródła pochodzenia PWiN - możesz w ten sposób zapobiec tragedii.

Przykład tablicy ostrzegawczej.

**UWAGA NIEWYBUCHY
PRZEBYWANIE GROZI
ŚMIERCIĄ!!**

